

במדבר פרק י"ט (אויטאמאטיש איבערגעזעצט)

Yiddish

אויטאמאטיש איבערגעזעצט

סיכום השיעור

תקציר: במדבר פרק י"ט — פרה אדומה

דער קאנטעקסט און די שטעל אין ספר במדבר

דער פרק איז דער לעצטער מצוה אין א סדרה וואס האט אויפגעשטעלט די מדרגות פון כהנים, לויים, און די איבעריגע ישראל — זייערע תפקידים, די שיעורים פון צוטריט צום משכן, און די שייכות'דיגע מתנות כהונה. פרק י"ט אבער פאסט נישט גלאט אריין אין דעם ענין. ס'איז נישט וועגן מדרגות אדער שיעורים פון צוטריט ממש.

דער רמב"ן'ס שייכות: דאס ווארט "הכהן" קומט פאר איבער און איבער (די מדרש ציילט ניין מאל), און דאס באטוינט אז דער כהן איז אנגעשטעלט איבער דעם טהרה-פראצעס. דאס פארבינדט עס צום ברייטערן ענין: דער כהן איז פאראנטווארטלעך פאר משמרת המשכן — היטן ווער מעג און ווער מעג נישט אריינגיין. אבער די תפקיד פון כהן איז נישט נאר ארויסשליסן. ווי מ'האט אויפגעשטעלט מיט דעם ענין פון עבודת מתנה, דער כהן נעמט אויך אכריות צו ברענגען מענטשן אריין — דורך ברכות, און דא, דורך מאכן די מי חטאת וואס לאזט צו אז איינער וואס איז געווארן טמא דורך נוגע'ן אין א מת זאל ווערן טהור ווידער.

א ברייטערע סטרוקטור-באמערקונג: די פרשה איז טאקע אן אפענדיקס צו די טומאה און טהרה-חלקים פון ספר ויקרא. אין תזריע-מצורע, די טהרה-פראצעסן פאר דעם מצורע און זב זענען אויסגעארבעט. דער טמא לנפש ווערט דערמאנט אין עטלעכע ערטער — ארויסגעשיקט פון מחנה אין פרשת נשא/בהעלותך, אסור פאר כהנים אין אמור, אסור פאר א נזיר אין נשא — אבער דער טהרה-פראצעס אליין ווערט קיינמאל נישט געגעבן ביז דא. ס'איז נישט קלאר פארוואס דאס איז פארשוניג געווארן, ווארום אפילו דעם מצורע'ס קאמפליצירטן פראצעס קומט פאר אין ויקרא.

מעגלעכע טעמישע סיבות פאר די שטעל דא:

- די פרה אדומה-עבודה ווערט געטון מחוץ למחנה, און דאס פארבינדט זיך צום איבערגרייפנדיגן ענין פון ספר במדבר פון אויסברייטערונג ארויס — אויסשטרעקן קדושה צו די עקן און ווייטער פון מחנה.
- נאך די אויספארדערונגען צו די סטרוקטור פון מחנה (שלח, קרח), דאס שטעלט פאר ארבעטן מיט וואס איז אויסערהאלב דעם מחנה, אפילו מטהר זיין די מערסטע עקסטרעמע פארם פון טומאה — נוגע אין טויט.
- טויט שטעלט פאר זיין גאנץ אויסערהאלב דער קהילה; די פרה אדומה דערגרייכט גאנץ ארויס צו באהאנדלען דאס.

די נאטור פון דעם קרבן (פסוקים א'-ד')

די פרשה האט צוויי הויפט-חלקים: (1) דער מעשה פרה — מאכן די טהרה-זאך, און (2) די הלכות טהרת טומאת מת — געזעצן פון טהרה פון טומאת מת.

די פרה אדומה ווי א סארט חטאת: ס'איז נישט קיין געוויינלעכער קרבן. ס'ארבעט ענלעך צו די חטאות הנשרפות. בדרך כלל, קרבנות דינען פאר כפרה אדער שמחה (ווי מיט א זבח). אבער געוויסע קרבנות מטהר'ן אויך — ווי די קרבנות המילואים אדער די קרבנות פון א נזיר אדער יולדת (מחוסרי כפרה). די פרה אדומה גייט ווייטער: דער קרבן אליין — זיין אש — ווערט דער מטהר'דיגער מיטל, דער "דעטערדזשענט".

פסוק ב' — "זאת חקת התורה": דאס ווארט חוקה מיינט עפעס ווי "דער באשטימטער סדר פון עבודה" — א פעסטע פראצעדור. תורה מיינט

"לימוד" (ווי אין תורת כהנים). דאס איז א קאפ-פארמול וואס מ'געפינט אין עטלעכע פרשיות.

די רויטע קו'ס באדינגונגען:

- אדומה — רויט, מסתמא סימבאליזירט בלוט.

- תמימה — גאנץ/אן מום; די חכמים טייטשן דאס אז גאנץ רויט, אבער דער פשט איז פשוט אין בה מום (קיין מום), דער סטאנדארט פאר יעדן קרבן.

- אשר לא עלה עליה על — קיינמאל נישט געטראגן קיין יאך; ס'מוז נישט זיין קיין ארבעט-בהמה נאר גאנץ פריש, גאנץ געוויידמעט פאר דעם ציל (ענלעך צו די עגלה ערופה).

פסוק ג' — געגעבן צו אלעזר הכהן: דער ציבור ברענגט עס און גיט עס צו אלעזר ספעציעל — נישט אהרן. דאס קען שפיגלען א תקופה ווען אהרן איז געווען עלטער, מיט די כהונה שוין איבערגיין צו אלעזר.

דער פראצעדור פון דער פרה אדומה

שחיטה און הזאת הדם (פסוקים ג'-ד')

די פרה ווערט גענומען ארויס פון מחנה און געשחט. דער לשון ושחט אתה לפניו לאזט פארשטיין אז עמעצער אנדערש מעג טון די שחיטה בפועל בשעת דער כהן איז משגיח אדער טראגט די עבודה-אכריות. דער כהן נעמט דערנאך דאס בלוט און שפריצט עס זיבן מאל צו פני אהל מועד — אין דער ריכטונג פון אהל מועד, אבער נישט ממש אויפן פרוכת. דאס אונטערשיידט עס פון די אנדערע חטאות הנשרפות, וועמענס בלוט ווערט געשפריצט אינעווייניג אין משכן אדער אפילו געבראכט אריין אין קדש הקדשים. דא איז די הזאה ארויסווערטס, נאר געריכט צום אהל מועד פון אינדרויסן.

די זיבן הזאות מטהר'ן סימבאליש דעם מקדש פון טומאת מת. ווארום די קדושה פון משכן שטרעקט זיך אויס צום גאנצן מחנה, יעדער וואס איז טמא מת אינעם מחנה נוגע און מטמא טאקע דעם מקדש. דאס בלוט פון דער פרה אדומה מטהר דעריבער דעם מקדש אליין.

ברענען און די דריי אינגרעדיענטן (פסוקים ה'-ו')

נאך די הזאת הדם, די גאנצע קו ווערט פארברענט — הויט, פלייש, בלוט, געדערעם, אלעס אויף איין מאל — פונקט ווי אלע פרות הנשרפות. אין פייער אריין ווארפט דער כהן דריי אינגרעדיענטן: עץ ארז (צעדער-האלץ), אזוב (א סארט גראז/היסאפ), און שני תולעת (רויטע וואל, דאס זעלבע מאטעריאל וואס מ'האט גענוצט אין משכן). די זעלבע אינגרעדיענטן קומען פאר אין דער טהרה פון דעם מצורע און ווידערהאלן וואס מ'האט געטון אין מצרים מיט דעם קרבן פסח — אלע קאנטעקסטן פון טהרה. דאס פארענדיגט דעם מעשה פרה, די מעשה פון שאפן די מטהר'דיגע זאך.

די טומאה פון די באטייליגטע — נישט קיין אמת'ער פאראדאקס (פסוקים ז'-י')

דער כהן ווערט טמא פון אויספירן דעם פראצעס. דאס ווערט באריהמט גערופן דער "פאראדאקס" פון דער פרה אדומה — דאס וואס מטהר אנדערע מאכט זיין באהאנדלער טמא. אבער דאס איז נישט טאקע פאראדאקסיש: ס'איז ווי א דעטערדזשענט וואס רייניגט עפעס אבער ווערט אליין שמוציג אין דעם פראצעס. דער מענטש וואס האנדלט די פרה איז בעצם נוגע "שמוץ", אזוי נאטירלעך ווערט ער פארשמוצט. ער מוז וואשן זיינע קליידער און גוף און בלייבט טמא ביז אוונט — דער מצב פון טבול יום. דאס זעלבע גילט פאר יעדן אנדערן וואס האט געהאלפן אין דעם פראצעס, ווי ושחט אתה לפניו לאזט פארשטיין העלפערס ווייטער פון כהן.

ווייטער פון נוגע א מת, תומאה שטרעקט זיך אויס צו:

- **אהל המת:** יעדער וואס איז אנוועזנד אין דער זעלבער געצעלט ווי א מת ווערט טמא, און אויך אלע כלים אינעווייניג — אבער **נאר אפענע כלים**. א כלי מיט א פעסט-פארזיגלטן דעקל (צמיד פתיל) איז באשיצט; די תומאה דרינגט נישט דורך.

- **אין פעלד:** רעלעוואנט ספעציעל אין מלחמה-צייט (אימפלעמענטירט שפעטער אין מלחמת מדין). נוגע א חלל חרב, א מענטש וואס איז געשטארבן נאטירלעך, מענטשלעכע ביינער, אדער א קבר — אלעס ברענגט ארויס זיבן-טאג תומאה מיט דער זעלבער טהרה-באדינגונג.

דער הזאה-פראצעדור אין פרטים (פסוקים י"ז-י"ט)

מער דעטאלירטע אנווייזונגען קומען ארויס פאר די טאקע הזאה: פרישע מים חיים פון א קוואל ווערט געלייגט אין א כלי. א **נייע** אזוב — נישט דער איינער וואס איז פארברענט געווארן מיט דער פרה — ווערט אריינגעטונקען אין וואסער און גענוצט צו שפריצן אויף וואס דארף טהרה: דעם אהל, זאכן אינעם, מענטשן אינעם, אדער יעדן וואס האט נוגע א ביין, מת, אדער קבר. דאס איז זייער ענלעך צו די אזוב-הזאה אין מצרים.

דער פערטער מענטש: דער מזה (פסוקים י"ט-כ"א)

דער **מזה** איז א פערטער באזונדערער תפקיד אין דעם פראצעס: כהן, שורף, אוסף די אש, און מזה. דער מזה מוז זיין טהור, און ער ווערט אויך טמא פון אויספירן די הזאה.

קייט פון תומאה און סוף-תקציר (פסוק כ"ב)

דער פרק ענדיגט זיך מיט א תקציר פון איבערגעטראגענע תומאה: איינער וואס נוגע א מת איז טמא; דער ווייטערדיגער מענטש וואס דער טמא'ער מענטש נוגע ווערט אויך טמא — אבער דער צווייטער קאנטאקט ברענגט ארויס תומאה נאר ביז אוונט (עד הערב), נישט די פולע זיבן-טאג תומאה. דער עונש פאר פארזיממען זיך צו מטהר זיין און אריינגיין אין מקדש ווערט איבערגעחזר'ט: פארשמוצן דעם משכן און ווייטער-בלייבן טמא.

די גאנצע סטרוקטור איז באצייכנט חקת עולם — א שטענדיגע, אנגייענדע תקנה, נישט קיין איין-מאליגע געשעעניש.

דער דריטער מענטש: צונויפקלייבן די אש (פסוק ט')

נאך די ברענען איז פארענדיגט, א **דריטער שריט** איז א טהור'ער מענטש וואס קלייבט צונויף די אש און לייגט עס אוועק אין א טהור'ן ארט אויסערהאלב מחנה. די אש ווערט געהיט אונטער משמרת און ווערט גערופן מי נדה (וואסער פון שפריצן) אדער מי חטאת — די מטהר'דיגע וואסערן. דער דריטער מענטש ווערט אויך טמא מיט דער זעלבער הלכה ווי די פריערדיגע באטייליגטע.

די געזעצן פון טהרה פון תומאת מת

די גרונט-כלל: זיבן טעג און הזאה אויפן דריטן טאג (פסוקים י"א-י"ג)

איינער וואס נוגע א מת איז טמא פאר א מינימום פון זיבן טעג — אבער אנדערש פון עטלעכע פארמען פון תומאה, טהרה איז **נישט אויטאמאטיש**. דער מענטש מוז געשפריצט ווערן מיט די מי נדה אויפן דריטן טאג, און דערנאך אויפן זיבעטן טאג ווערט ער טהור. די חכמים פארשטייען אז הזאה איז נויטיג אויף ביידע דעם דריטן און זיבעטן טאג, אנהענגיג ווי מ'לייענט דעם פסוק: **צי ביום השלישי וביום השביעי (שפריצן אויף ביידע טעג) אדער ביום השלישי...** וביום השביעי יטהר (שפריצן אויפן דריטן, ווערן טהור אויפן זיבעטן).

דער עיקר-כלל: אן די הזאה אויפן דריטן טאג, טהרה אויפן זיבעטן טאג קומט נישט פאר. דאס איז א חילוק פון א נדה (מסתמא אויטאמאטיש נאך זיבן טעג) אדער א טבול יום (וואס ווערט טהור ביי אוונט נאך טבילה). דא איז אקטיווע טהרה נויטיג.

עונש: איינער וואס ווערט טמא מת און פארזימט זיך צו מטהר זיין מטמא דעם משכן און באקומט כרת.

צוויי חלקים פון דעם פרק: חוקה און תורה (פסוק י"ד — זאת התורה)

דער פרק טיילט זיך אין צוויי חלקים וואס שפיגלען זיין עפענונג-טיטל חקת התורה: דער **חוקה-חלק** (דער געהיימניספולער עבודה-פראצעדור) און דער **תורה-חלק** (די פראקטישע אנווייזונגען וועגן ווער ווערט טמא און ווי). דער לשון זאת התורה ברענגט אריין דעם צווייטן, לימוד'דיגן חלק.

אויסגעברייטערטע מקורות פון תומאה (פסוקים י"ד-ט"ז)

תמלול מלא

במדבר פרק י"ט: די פרה אדומה און טהרה פון תומאת מת

הקדמה: דער הקשר און די צייט

היינט לערנען מיר במדבר פרק י"ט, און אינטערעסאנט ווערט דאס אויפגענומען ערב שבת פרה ווען מיר ליינען טאקע דעם פרק. אבער איצט לערנען מיר דאס אין דעם הקשר פון ספר במדבר, אזוי מוזן מיר רעדן א מינוט וועגן דעם הקשר.

די שטעל פון פרק י"ט אין ספר במדבר

די פריערדיגע סדרה פון מצוות

ווי מיר האבן שוין געשמעסט, דער ספר במדבר האט די גרופעס פון מצוות, יא? מיר זענען נאר געקומען פון א גרופע מצוות וואס מיר האבן נעכטן זייער גוט דערקלערט, ווי עס איז טאקע פארבונדן מיט דעם תירוץ אויף די קשיא, די הכנה פון דער מדרגה פון די כהנים און די לויים און אלע אנדערע אויף אן אופן וואס מיר קענען פארשטיין דורך געבן די מעשה און דערקלערן ווי דאס איז טאקע אלעס א תשובה אויף געוויסע קשיות, אויף געוויסע פראגעס.

אבער איצט, דאס איז די לעצטע מצוה אין דער סדרה. ס'איז דא נאך איין מצוה וואס עס זעט אויס אז עס פארבינדט זיך נישט דערמיט, כאטש ס'איז דא איין אופן אין וועלכן עס איז פארבונדן ווי דער רמב"ן שרייבט דא, אבער עס זעט אויס נישט צו זיין פארבונדן דערמיט. עס איז נישט וועגן ווי מתנות כהונה, עס שטעלט נישט אויף די מדרגה, די שטאפלען פון צוטריט צום משכן און אזעלכע זאכן - דאס איז נישט וואס עס טוט.

דעם רמב"ן'ס שייכות: די ראלע פון דעם כהן

איין זאך אין וועלכן עס קען זיין פארבונדן - איך ווייס נישט צי דאס איז גאנץ פשוט, אבער וואס דער רמב"ן זאגט - עס איז פארבונדן אויף איין אופן, וואס דער כהן ווערט דערמאנט דא א סך. און אויך איך מיין די מדרש האט געציילט, עס זאגט ניין מאל **כהן**, אזוי עס זעט אויס צו זיין א נקודה אז דער כהן איז אין דער פירונג פון דעם, און דאס קען זיין אינטערעסאנט, אפשר איז עס וויכטיג, אפשר איז עס א חלק פון דעם גאנצן ענין.

אויב מיר פארבינדן עס מיט דעם הקשר, וועלן מיר זאגן אזעפעס ווי: דער משכן, דער מקדש איז געשיצט פון טמאים אדער נישט טהורים, נישט הייליגע מענטשן וואס זאלן צוטריט האבן. איינע פון די הויפט אופנים אין וועלכן עס איז געשיצט דערפון איז - יא, בכלל, אפילו ווען ער איז טהור, א ישראל אדער איינער וואס איז נישט מורשה, נישט א כהן קען נישט גיין, אבער אפילו א כהן אדער אפילו אין די אופנים אין וועלכן א ישראל קען גיין, ווען ער איז טמא, ווען ער איז טמא לנפש, בפרט, קען ער נישט גיין ווי מיר האבן געלערנט אין פרשת בהעלותך, און ווי מיר האבן נאר געלערנט, דער איינער וואס איז אין דער פירונג פון דעם איז טאקע דער כהן. דער כהן איז דער איינער אין דער פירונג פון משמרת המשכן, יא? זיי מוזן אויפהיטן אז קיינער וואס געהערט נישט זאל נישט קענען אריינגיין אין משכן, און דאס איז די עבודה פון דעם כהן.

און דא געבן מיר דעם כהן אויך די אנדערע זייט פון דער עבודה. אזוי דאס איז אפשר די שיינע זאך, ווי מיר האבן געזאגט: דער כהן איז נישט נאר דער איינער אין דער פירונג פון דער שטרענגער מדרגה'דיגער סטרוקטור, ער איז

נישט דערמאנט. עס ווערט דערמאנט אז עס איז טמא, מיר האבן אויך דערמאנט אז א כהן אין פרשת אמור האבן מיר געשמועסט אז א כהן טאר נישט קיינמאל נוגע זיין דערין, מיר האבן עס דערמאנט וועגן א נזיר אויף דעם זעלבן אופן אין פרשת נשא, אז א נזיר ווערט נישט טמא לנפש, אבער מיר האבן נישט דערמאנט ווי אזוי צו מטהר עס. און דאס איז דער איינציגער ארט ווו די טהרה פון דעם ווערט דערמאנט.

אזוי עס איז סארט דער פאלשער ארט, אפשר ווארום עס איז א לענגערער, קאמפליצירטער פראצעס, כאטש דער מצורע איז אויך א קאמפליצירטער פראצעס. עס איז דארטן, עס איז נישט קלאר פארוואס עס איז דא.

טעמים פארוואס עס שטייט אין במדבר

אזוי אפשר דער טעם וואס איך האב געגעבן איז א טעם, אדער קען האבן צו טאן אויך מיט דעם רעיון פון דער התפשטות וואס מיר האבן געשמועסט, אז דאס איז די התפשטות. און אין עטליכן זין טמא לנפש איז ווי דער ווייטסטער, יא? געדענקט, זיין גאנץ טויט איז זיין נישט א חלק פון דער קהל, סיידן איר זענט טויט אויף אן אופן אין וועלכן איר בלייבט א חלק פון דער קהל. אבער בכל אופן, אין עטליכן זין, און די פרה אדומה איז אויך עפעס וואס ווערט געטאן **מחוץ למחנה** [ארויס פון מחנה] - די שחיטה, די שריפה, אלעס דאס ווערט געטאן מחוץ למחנה.

אזוי דאס קען האבן צו טאן אויף אן אנדערן אופן, און עס האט צו טאן מיט דעם כללדיגן נושא פון ספר במדבר, וואס איז התפשטות, התפשט אלע וועג ביז דעם עק פון מחנה. מיר קענען אויך זען אין עטליכן זין, ווי די מעשה פון קרח, אדער די מעשיות פון די תגרות צום מחנה, יא, די תגרה - שלח, קרח - די זענען אלע תגרות צום מחנה, צו דער סטרוקטור פון מחנה. און דעריבער אין סארט זיין משל, סארט ארבעטן מיט וואס איז ארויס, און איצט גייט עס אלע וועג ארויס, מחוץ למחנה, און קען אפילו מטהר זיין דאס. אזוי דאס איז אן אנדערער אופן פון זאגן עס.

לייענען די פסוקים: די מעשה פרה

אזוי אנעוועג, לאמיר לייענען. אזוי ווי מיר האבן געזאגט, ס'איז דא צוויי חלקים. דער ערשטער חלק איז די שאפונג, די מעשה פרה, און דערנאך דער צווייטער חלק איז די הלכות טומאת מת, אדער די הלכות טהרת טומאת מת.

פסוק א'-ב': די הקדמה און די תנאים

אזוי ערשט האבן מיר השם רעדט צו משה און אהרן, און דאס איז, עס איז כותרות, דאס איז דער חוק - איך מייך חוקה מיינט נישט, דער חוק מיינט עפעס ווי דער ריטואל, דער סדר וואס איז שטענדיג א באשטימטער סדר, עס הייסט די חוקה, אדער דער סדר, דער סדר פון דעם - און תורה איז א לימוד, ווי תורת כהנים, מיט אסאך חלקים מיט דער כותרת תורה. אזוי דאס איז איך מייך **חוקת התורה** [דער חוק פון דער תורה]. איך האב געשריבן וועגן דעם בארוכט, צו דערקלערן חוקת התורה. חוקת תורה זאגט נאך איין מאל אויך אין ספר במדבר, און דאס איז וואס השם האט באפוילן.

רעד צו די בני ישראל, זיי וועלן טאן דאס, זיי וועלן געבן דיר, זיי זאלן ברענגען דיר א **פרה אדומה** [רויטע קו], א רויטע קו. אזוי דאס איז די - כמובן דאס איז - די פרשה איז געהייסן נאך דער רויטקייט, פרה אדומה. עס איז זייער וויכטיג אז עס זאל זיין רויט, מסתמא צו סימבאליזירן בלוט אדער עפעס אזוי.

עס זאל זיין גאנץ, **תמימה** [גאנץ], יא? איצט תמימה, דאס איז יעדער קרבן איז אזוי, און עס דערקלערט **תמימה אשר אין בה מום** [גאנץ וואס האט נישט קיין מום דערין]. ס'איז די חכמים פארשטייען תמימה צו זיין עפעס צו טאן מיט דער רויטקייט - עס זאל זיין גאנץ רויט. אבער איך מייך פשוט עס איז נאר דאס זעלבע ווי **אין בה מום** [נישט קיין מום דערין].

און **אשר לא עלה עליה על** [וואס נישט קיין יאך איז נישט ארויפגעגאנגען דערויף], אויך האבן מיר עפעס ענליכס ביי דער עגלה ערופה. אזוי א פרה וואס האט נישט געהאט א יאך דערויף. אזוי אויב עס האט געהאט א יאך, איז עס ווי עס איז אן ארבעט בהמה. מיר ווילן נישט אן ארבעט בהמה, מיר ווילן

אויך אין דער פירונג פון מאכן זיכער אז - נעמען די אחריות פאר ווער וועט קומען און נעמען אחריות פאר די מענטשן וואס וועלן נישט קומען און געבן זיי ברכות. אזוי אפשר אין דעם זין, דער כהן איז דער איינער וואס שאפט די טהרה, די מחטאת, וואס וועט מטהר זיין דעם איינער וואס איז טמא לנפש, דער איינער וואס איז טמא געווארן, איז געווארן נישט טהור דורך נוגע זיין א מת. דאס איז דער כהן אין דער פירונג.

א נייע סארט טהרה

און דאס איז אינטערעסאנט, ווארום ס'איז דא פארשידענע אופנים פון ווערן טהור. מיר האבן געלערנט אין פרשת תזריע, ס'איז דא **כיבוס בגדים** [וואשן די קליידער], אדער גיין צו מקוה, וואס זענען וואשן מיט וואסער, ווי די תורה רופט עס, און די זענען זאכן וואס עס איז נישט דעם כהן'ס אחריות. עס איז נאר, ווייסט איר, ווער עס וויל ווערן מטהר, ער מוז גיין צו מקוה, ער מוז ווערן מטהר אויף וועלכן אופן ער ווערט מטהר.

דא איז דא א נייע סארט טהרה, וואס דער כהן - עס איז דעם כהן'ס עבודה צו טאן עס. כמובן, עס איז נישט גאנץ דער איינציגער וואס איז אזוי, ווארום דאס פארבינדט זיך טאקע צו א סדרה פון טהרות וואס ארבעטן דורך קרבנות, דורך א סארט קרבן.

דער סטרוקטור: צוויי חלקים

אזוי איך מייך אז דאס איז דער פשט פון דער גאנצער מעשה, אזוי מיר זענען אז ס'איז דא טאקע צוויי חלקים דערין. דער ערשטער חלק איז די הקרבה, די סארט קרבן - עס איז נישט גאנץ א קרבן, עס ארבעט מער ווי א חטאת, חטאת הנשרפת. בכל אופן, א סארט שחיטה, א סארט קרבן, וואס דערנאך, וואס איז איבערגעבליבן פון דעם קרבן, די אש פון דעם קרבן, ווערט די טהרה. אבער עס איז זיכער אמת נאך אז די שחיטה איז א קרבן, און דער גאנצער פראצעס פון סארט שאפן דעם **אפר פרה** [אש פון דער פרה], עס איז א סארט חטאת, לאמיר נאר רופן די חטאת איבער דא, עס איז א סארט חטאת, וואס איז ענליך צו די חטאת, אלע די חטאות הנשרפות, וואס דארטן שפריצן מיר זייער בלוט אין מזבח און אזוי ווייטער.

אבער זיי אלע האבן א ענליכע סברא ווו ס'איז דא א קרבן וואס פאראורזאכט אויך א טהרה. בדרך כלל קרבנות זענען נישט פאר טהרה, זיי זענען פאר עפעס וואס הייסט כפרה, אדער פאר א שמחה, ווי א זבח, אזעלכע זאכן. אבער ס'איז דא געוויסע קרבנות, ווי די קרבנות פון מילואים, וואס זענען אויך - זענען געטאן געווארן אין דעם ספר, ווידער אין פרשת, נא, מערסטנס אין פרשת ספר ויקרא - אבער די קרבנות פון מילואים, וואס זענען אויך, זייער עבודה, אדער א חלק פון זייער עבודה איז צו מטהר זיין. אזוי אויף אן ענליכן אופן, דאס איז א קרבן וואס זיין עבודה איז צו מטהר זיין.

כמובן אויך א נזיר האט א קרבן אזוי, אדער א יולדת, וואס זענען וואס הייסט מחוסרי כפרה. עטליכע טומאות דארפן אויך א קרבן צו מטהר זיין זיי, נאר ברענגען א קרבן. אבער דא איז עס נישט נאר ברענגען א קרבן, עס איז אז דער קרבן אליין ווערט עפעס די - מיר רופן דעם דעטערדזשענט, די זאך וואס מטהר דיך. אזוי דאס איז די פרשה.

פארוואס די מצוה קומט דא און נישט אין ויקרא

און דאס איז איין אופן פון פארבינדן עס צו וואו מיר קומען פון. רמב"ן זאגט דאס, ער זאגט אז עס געהערט דא ווארום עס איז אלעס, צו זאגן אונז אז עס איז אלעס א כהן וואס טוט עס. אבער אין א ברייטערן זין איז דאס טאקע נאר א תוספת צו די פרשיות פון טומאה וטהרה, וואס זענען טאקע אין ספר ויקרא.

אפילו די הלכות פון דער טומאה - דאס איז אן אינטערעסאנטע זאך - אין תזריע און מצורע האבן מיר געהאט, ווי איך האב דערמאנט, דער מצורע, זב און טמא לנפש זענען א סעט וואס ווערן דערמאנט אין פרשת נשא ווען מיר שיקן זיי ארויס פון מחנה. און איצט, אנטשולדיגט, אין בהעלותך ווען מיר שיקן זיי ארויס פון מחנה האבן מיר די דריי סעטן. אזוי מצורע, זב, די זענען זאכן וואס זייער אופן פון טהרה ווערט דערמאנט בפירוט אין פרשת תזריע און אין פרשת מצורע. אבער טמא לנפש, וואס מיר רופן טמא לנפש, ווערט

און דערנאך ברענט ער עס, ווי אלע די פרות הנשרפות [פרות וואס ווערן פארברענט], ער ברענט דעם גאנצן זאך, אלעס פון עס - איר הויט, איר פלייש, איר בלוט, אלעס פון עס, אירע אינעווייניגע, אירע געדערעם, עס ברענט אלעס פון עס, אלעס אויף איין מאל. און דערנאך טוט ער עפעס וואס דערמאנט אונז פון וואס מיר האבן געטאן אין מצרים [מצרים], ביים קרבן פסח [פסח קרבן], דערמאנט אונז פון וואס מיר טאן פאר מצרים, אזוי ווידער, די זעען אויס צו זיין זאכן וואס האבן צו טאן מיט טהרה.

ער נעמט די דריי מרכיבים: עץ ארז [צעדער הא לץ], האלץ פון אן ארז בוים; אזוב [איזאפ], עטליכע סארט גראז אדער עטליכע סארט באשטימטע סארט גראז; און שני תולעת [קארמעזין וואל] - שני תולעת האבן מיר אויך אין משכן, רויטע, עטליכע סארט רויטע וואל - און ער ווארפט זיי צוזאמען, אזוי ער ברענט עס צוזאמען מיט די מרכיבים. און דאס איז בעצם דער פראצעס פון שאפונג. דאס איז די מעשה פרה [די מעשה פון דער רויטע פרה], און דערנאך דער כהן [כהן] פון טאן דאס ווערט טמא.

דער "פאראדאקס" פון דער פרה - נישט טאקע א פאראדאקס

און כמובן עס ווערט באריהמט געזאגט צו זיין א פאראדאקס פון פרה, אבער עס איז נישט טאקע א פאראדאקס, ווארום ווי, אויב מען נעמט א דעטערדזשענט און מען וואשט עפעס, און דערנאך די זאך וואס מען האט געוואשן מיט ווערט שמוציג. דאס איז נאר ווי דאס לעבן ארבעט. עס איז זייער נארמאל. עס איז א זייער נארמאלע זאך. אזוי, אויף דעם זעלבן אופן, דער מענטש וואס נוגע דאס, ווי, נוגע שמוץ, אזוי ער ווערט שמוציג, אזוי דעריבער, ער וואשט זיינע קליידער, ער וואשט זיך, און דערנאך קען ער קומען צוריק צום מחנה, און ביז דעם אוונט וועט ער זיין טמא, אזוי דאס איז וואס מיר רופן טבול יום [איינער וואס האט געטובלט אבער ווארט אויף אוונט], אזוי אין אנדערע ווערטער, ער איז מטהר, אבער ער מוז נאך ווארטן ביז דעם סוף פון טאג, ווארום אין עטליכן זין, ווי, דער טאג איז געווארן טמא פאר אים.

אזוי דאס איז דער כהן, און איצט זעען מיר אז דער כהן אליין האט נישט געטאן דאס אלעס, ווי מיר האבן געזאגט, ער האט אויפגעזען דערויף, אדער ער איז דער איינער פאראנטווארטלעך ריטואליש דערפאר, אבער ער איז נישט דער איינציגער, עס קענען זיין אנדערע מענטשן העלפן, דאס זעלבע פאר זיי, זיי מוזן טאן די זעלבע זאכן.

דער דריטער מענטש: צונויפקלייבן די איש

אזוי איצט, ס'איז דא אן אנדערער שריט, איצט, נאכדעם וואס דער גאנצער פראצעס איז געטאן געווארן, נאכדעם וואס די פרה איז געשחט געווארן, עס איז פארברענט געווארן, און די מענטשן וואס נעמען זארג פון דעם וואלטן ענדיגן דאס ארויס, ענדיגן זייער חלק פון דער ארבעט, איצט האבן מיר א דריטן מענטש - עס קען געווען זיין דער זעלבער מענטש, אבער ס'איז דא א דריטער שריט - נאכדעם וואס עס איז אלעס פארברענט, קומט א טהור'ער מענטש און קלייבט צונויף די אש פון דער פרה, און ער לייגט עס אין א טהור'ן ארט ארויס פון מחנה [מחנה], און איצט ווערט עס משמרת [עפעס וואס ווערט אויפגעהיט דארטן], מיר רופן עס מי גדה [וואסער פון שפריצן], וואסער פון שפריצן, וואסער וואס מיר שפריצן, חטאת [חטאת], מי גדה אדער מי חטאת [וואסער פון טהרה], ביידע נעמען פון דער זאך, די זענען וואסערן וואס וועלן מטהר זיין אנדערע זאכן.

איצט דער דאזיגער מענטש, דער דריטער מענטש, אויך דאס זעלבע, ער ווערט טמא, ער האט די זעלבע הלכה [דין] ווי די פריערדיגע צוויי מענטשן. איצט דאס וועט ווערן א חוק אויף אייביג, פאר די בני ישראל [בני ישראל], פאר אלע פרעמדע, אלע וואס וואוינען צווישן זיי, וועט זיין דער זעלבער חוק, דאס וועט זיין.

די הלכות פון טהרה: זיבן טעג און נויטיגע שפריצונג

אזוי איצט האבן מיר די מעשה ווי מ'האט געמאכט דעם סימן, דעם זאך, מי גדה, מי חטאת, און איצט וועלן מיר לערנען וואס מ'טוט דערמיט, יא? אזוי

עפעס וואס איז א פרישע פרה, אזוי עס איז גאנץ געקרבנט צו דעם, עס איז גאנץ געווינדמעט צו דעם.

פסוק ג': געגעבן צו אלעזר הכהן

און זיי וועלן נעמען עס - אזוי ווידער דאס איז אויך א סטרוקטור וואס מיר האבן אסאך מאל דא ביי השם כביכול, ביי אנדערע זאכן, די מענטשן, עס איז סארט זייער אחריות צו ברענגען עס, און זיי געבן עס צו אלעזר הכהן. אזוי ווידער אלעזר הכהן, דאס איז אויך אינטערעסאנט. מיר האבן געשמועסט נעכטן, אין דעם פריערדיגן פרק, אהרן הכהן. דער פרק, די מעשה זעט אויס צו זיין געגעבן אין א צייט ווען אהרן הכהן איז שוין עלטער, אדער ווייניגער פעאגיא צו טאן אלעס, אזוי עס איז אלעזר. כמובן, אפשר אלעזר האט שטענדיג געהאלפן אים, אבער ס'איז דא עטליכע אספעקטן פון דעם איבערגעבן פון דער כהונה צו אלעזר שוין איבער דא איך מיין.

און וואס וועט אלעזר טאן? ער וועט ארויסנעמען די פרה צו דרויסן פון מחנה, און ער וועט, **ושחט אותה לפניו** [און שחטן עס פאר אים] - ער וועט שחטן עס פאר אים, משמע איינער אנדערש וועט שחטן עס פאר אים, אדער ער וועט שחטן עס פאר דעם מחנה, אדער עפעס אזוי.

פסוק ד': דאס שפריצן פון דעם בלוט

און דערנאך וואס ער וועט טאן איז, נעמען דעם דם, ווי איך האב געזאגט, עס איז זייער ענליך צו אלע די חטאות הנשרפות, וואס מיר נעמען זייער בלוט און מיר שפריצן עס אויף דער פרוכת, אדער צו דער פרוכת. דא טוט ער עס נישט ממש אויף דער פרוכת, עס הייבט שוין אן, אנדערש ווי די רעגולערע חטאות הנשרפות, וואס מען שפריצט דעם בלוט אינעווייניג - אפילו דאס קעגנטייל, עטליכע פון זיי ווערן אפילו געבראכט אריין אין קודש הקדשים. די דאזיגע, ער שפריצט דעם בלוט צו, צו די פני אהל מועד [פנים פון אהל מועד], צו דער זייט פון אהל מועד, אבער נישט דארטן, נאר ווי אין דער ריכטונג.

אזוי זיבן מאל, זיבן מאל איז די סכום פון אלע די סארטן שפריצונגען. אין עטליכן זין וואס דאס מיינט איז אז סימבאליש עס מטהר דעם מקדש פון דער טומאת מת, ווארום דער מקדש וואלט אויך געווארן טמא לכל הפחות אויב איינער מיט א טומאה וואלט גיין דארטן, אדער בכלל, ווארום די קדושה -

[סוף פון חלק 1]

די שחיטה און דאס שפריצן פון בלוט

משמע איינער אנדערש וועט שחטן עס פאר אים, אדער ער וועט שחטן עס פאר דעם מחנה אדער עפעס אזוי. און דערנאך וואס ער וועט טאן איז נעמען דעם דם [בלוט], ווי איך האב געזאגט עס איז זייער ענליך צו אלע די חטאות הנשרפות [חטאת קרבנות וואס ווערן פארברענט], וואס מיר נעמען זייער בלוט און מיר שפריצן עס אויף דער פרוכת [ד] פארהאנג] אדער צו דער פרוכת. דא טוט ער עס נישט ממש אויף דער פרוכת - עס הייבט שוין אן, אנדערש ווי די רעגולערע חטאות הנשרפות, וואס מען שפריצט דעם בלוט אינעווייניג, אפילו דאס קעגנטייל, עטליכע פון זיי ווערן אפילו געבראכט אריין אין קודש הקדשים [אלערהייליגסטע]. די דאזיגע, ער שפריצט דעם בלוט צו, צו די פני אהל מועד [פנים פון אהל מועד], צו דער זייט פון די פני אהל מועד, אבער נישט דארטן, נאר ווי אין דער ריכטונג.

אזוי זיבן מאל, זיבן מאל איז די סכום פון אלע די סארטן שפריצונגען. אין עטליכן זין וואס דאס מיינט איז אז סימבאליש עס מטהר דעם מקדש [הייליגטום] פון דער טומאת מת [טומאה פון טויט], ווארום דער מקדש וואלט אויך געווארן טמא, לכל הפחות אויב איינער וואס איז א טמא [טמא'ער מענטש] וואלט גיין דארטן, אדער בכלל, ווארום די קדושה [הייליגקייט] פון משכן [משכן] שפרייט זיך צום גאנצן מחנה, אזוי איינער וואס איז א טמא מת, עפעס דאס נוגע דעם מקדש און מאכט עס טמא. אזוי אויך דער מקדש ווערט מטהר דורך דעם בלוט, דורך די זיבן מאל פון דעם שפריצן פון דעם בלוט פון דער פרה אדומה [רויטע פרה], אזוי די זריקת דם [שפריצן פון בלוט].

די שריפה און די דריי מרכיבים

שפעטער אין דער מעשה פון מלחמת מדין, אבער דאס איז די אויספירונג פון דעם הלכה. אזוי אויב מ'נוגע א מת אין פעלד, צי עס איז געווען א חלל חרב, עמעצער איז אומגעברענגט געווארן דורך א שווערד אין א מלחמה, אדער נאר עמעצער איז געשטארבן, אדער א דריטער אופן אין וועלכן עמעצער קען טאמער געפינען א מת אין פעלד, אויב ער געפינט נישט א מת, ער געפינט די ביינער פון א מת, אדער א קבר פון א מת אויך, די קברים זענען געווענליך אין פעלד. אזוי אויך, וועסטו האבן דעם זעלבן דין, וועסטו זיין טמא זיבן טעג, און זיי וועלן טאן דעם זעלבן גענוי זאך, זיי וועלן נעמען דעם אפר פון דעם, דא ווערט עס גערופן דער עפר, ווי דער זאמד, אבער ס'איז דער זעלבער זאך, עס מיינט די אש.

די מפורשע שפרענגען פראצעדור

און איצט האבן מיר עטליכע מער הוראות פון ווי עס ווערט געטאן, אינטערעסאנט, פריער האבן מיר נאר געזאגט יזקו, און איצט גיט עס דיר מער פרטים פון ווי מ'טוט עס. מ'לייגט פרישע וואסער, מים חיים, וואסער פון א לעבעדיגע מקור, פון א קוואל, אין א כלי, און מ'נעמט אן אזוב, ווידער, נישט דער זעלבער אזוב וואס איז געברענט געווארן דערין, א נייער אזוב, און מ'טונקט עס אריין אין וואסער, און דערמיט שפרענגט מען עס אויף ווער עס דארף געשפרענגט ווערן.

ווידער דאס דערמאנט אונז אינגאנצן פון וואס מיר האבן געטאן אין מצרים, וואו מיר האבן געשפרענגט מיט אן אזוב, און עס גיט דיר וואסער, און עס לייגט צו, דער פסוק זאגט דיר, מיר שפרענגען עס אויף אלע די זאכן וואס מיר האבן נאר דיסקוטירט, דעם אהל, אדער די זאכן וואס זענען געווען אין אהל, אדער די מענטשן וואס זענען געווען אין אהל, אדער עמעצער וואס האט נוגע א בייז, אדער א מת, אדער אומגעברענגט א מת, אדער נאר א מת, אדער א קבר.

דער פערטער מענטש: דער מזה

און עס מוז געטאן ווערן דורך א טהור'ן מענטש, אזוי דאס איז דער פערטער מענטש, יא, מיר האבן געהאט דעם כהן, מיר האבן געהאט דעם שורף, מיר האבן געהאט דעם אוסף, און איצט האבן מיר דעם מזה, דער מענטש וואס שפרענגט דעם וואסער, ער מוז אויך זיין טהור, און ער וועט אויך ווערן טמא, יא, דער זעלבער זאך, דער מענטש וואס איז מזה ווערט אויך טמא, דאס איז וואס עס זאגט דא לפחות.

לעצטע סיכום: שלשלת פון טומאה און עונש

און ווידער האבן מיר דעם חזר'ן פון דעם עונש אויב מ'טוט נישט, אזוי אין אנדערע ווערטער עס שליסט אריין אלע די פרטים, אויב מ'איז טמא אויף איינס פון די אופנים, און מ'האט זיך נישט מטהר געווען, דער זעלבער זאך, מ'גייט צום מקדש, מ'איז נאך אלץ טומאה, און דאס אלעס איז ווידער, א שטענדיגע סדר, ס'איז נישט עפעס וואס איז געווען נאר איין מאל.

און דא האבן מיר די פיר מענטשן, א סיכום פון די פיר מענטשן וואס ווערן טמא: דער וואס שפרענגט דעם וואסער, דער וואס נוגע עס, אזוי דאס איז נאך א זאך, עמעצער וואס נוגע עס, אדער ווער עס איז וואס אן טמא'נער מענטש נוגע ווערט אויך טומאה, אזוי אויב מ'נוגע א מת דעמאלט ווערסטו אליין טומאה, דער נעקסטער מענטש וואס דו נוגעסט ווערט טומאה, אבער דער מענטש וואס נוגע דעם איז נישט טומאה אייביג, נאר ביז דעם אווענט.

און דאס איז דער פשט פון דעם פרשה, און אזוי ענדיגן מיר דעם פרשה.

וואס מיר וועלן לערנען איז, אויב עמעצער נוגע א מת, וועט ער זיין טמא זיבן טעג, און וואס דאס מיינט איז א מינימום פון זיבן טעג טאקע, ווארום ער ווערט נישט נאר אויטאמאטיש טהור נאך זיבן טעג, נישט ווי טאמער עטליכע אנדערע זאכן וואס קען זיין אז עס געשעט אזוי, אבער ניין, ער מוז, זיין חטאת, ער מוז געריינגט ווערן מיט דעם מי נדה אויפן דריטן טאג, און דערפאר אויפן זיבעטן טאג וועט ער ווערן טהור, דאס איז דער פשוט'ער אופן פון ליינענען עס.

די חכמים פארשטייען אז מ'דארף שפרענגען אויך אויפן זיבעטן טאג, אבער דאס איז תלוי ווי מ'לייענט דעם פסוק, צי **ביום השלישי וביום השביעי**, אדער **ביום השלישי וביום השביעי יטהר**. אין יעדן אופן, אויב מ'וועט נישט שפרענגען אויפן דריטן טאג, דעמאלט וועסטו נישט ווערן טהור אויפן זיבעטן טאג. איך מיינ דאס זאגט טאקע וואס איך האב נאר געזאגט — עס זענען דא עטליכע זאכן, טאמער א נדה, ווידער, מ'קען דאס דיסקוטירן, נאך זיבן טעג ווערן זיי אויטאמאטיש טהור, ניין, ס'איז נישט, אדער ווי עמעצער פריער, דעם אווענט ווערט ער טהור, דאך, אויב ער האט זיך געוואשן בעת'ן טאג, אזוי איז דא אויך עפעס וואס ער מוז טאן. אויף דעם זעלבן אופן דא, אויב מ'טוט די מי נדה, דעמאלט אויפן זיבעטן טאג ווערסטו טהור, אנדערש נישט.

דער עונש אויף נישט זיך מטהר זיין

און דארט האבן מיר אן עונש, אויב מ'טוט דאס, מ'נוגע א מת, און מ'האט זיך נישט מטהר געווען, דעמאלט מטמא מען עס המשכן, און מ'באקומט כרת, ווארום מ'האט זיך נישט מטהר געווען מיט די מי נדה, און מ'איז נאך אלץ טמא, אזוי דאס איז דער דין ווי די טהרה פון דער טומאת מת ארבעט.

די צוויי חלקים: חוקה און תורה

מיר האבן נאך נישט געלערנט די דינים פון וואס איז, ווער ווערט טמא, ווי עס ווערט טמא, אדער וואס נאך ווערט טמא, און דאס איז דער צווייטער חלק, אזוי דאס איז דער דין, טאמער קענען מיר פארשטיין אז ביז איצט איז עס חוקה, ווי עס האט געזאגט **חוקת עולם**, און איצט איז עס דער תורה חלק, אזוי עס זענען דא צוויי חלקים, חוקת או תורה, עס איז דא דער חוקה חלק, און דער תורה חלק, און די תורה איז נאר די הוראות פון ווער ווערט טמא און ווי, און דערפאר וועלן מיר דארפן דעם טהרה.

ברייטערע מקורות פון טומאה

טומאה אין אן אהל

אזוי פריער האבן מיר נאר געלערנט וועגן עמעצער וואס נוגע, איצט וועלן מיר לערנען אז נישט נאר עמעצער וואס נוגע, נאר אויך עמעצער וואס איז אין דעם זעלבן געצעלט, דעם זעלבן אהל ווי דער מת, דעמאלט ווערט ער טמא, ווער עס איז, יעדער מענטש וואס איז אין דעם אהל, אדער וואס עס איז, יעדע כלים, אלעס דערינען. איצט ספעציפיש וועלכע כלים, נאר אפענע, נאר אן אפענע כלי וואס האט נישט קיין פארמאכטן דעקל, פעסט פארמאכט דערויף, דאס ווערט טומאה, אבער אויב ס'איז פארמאכט, דעמאלט ווי אזוי די טומאה גייט נישט אריין דערין.

טומאה אין פעלד

איצט דאס איז נישט נאר אן אופן פון ווערן טמא אין א געצעלט, דאס איז איין אופן אויב עמעצער שטארבט אין א געצעלט, אבער אמאל שטארבן מענטשן דרויסן, ספעציעל אין מלחמה, זיי שטארבן אין פעלד, מיר וועלן זען